

ỨNG DỤNG MÔ HÌNH SÀN CHỨNG KHOÁN ẢO TRONG GIẢNG DẠY TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG KINH TẾ ĐỐI NGOẠI

ThS. Lê Thị Tuyết

Tóm tắt

Trong thời đại cách mạng công nghệ 4.0, giáo dục đang có những đổi mới trong phương pháp kết hợp với công nghệ mới, trong đó, thực tế ảo mang đến cho sinh viên những cách tiếp cận mới mẻ, dễ tiếp thu và ứng dụng bài học một cách hiệu quả hơn. Để bắt kịp xu thế, trong giảng dạy các môn học về chứng khoán tại trường Cao đẳng Kinh Tế Đối Ngoại, giảng viên đã ứng dụng mô hình sàn giao dịch chứng khoán ảo trong giảng dạy và học tập, giúp sinh viên có cơ hội trải nghiệm, tiếp cận thực tế dễ dàng và thuận tiện, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo theo xu hướng hiện đại trong thời kỳ hội nhập quốc tế và Cách mạng công nghệ 4.0. Trong bài viết này, tác giả xin chia sẻ những thông tin về sàn chứng khoán ảo cũng như việc ứng dụng mô hình này trong giảng dạy môn học thị trường chứng khoán, từ đó đưa ra các kiến nghị để phát triển mô hình này trong công tác dạy - học tại trường.

Từ khoá: chứng khoán ảo, Vietstock

1. Đặt vấn đề:

Tính đến thời điểm hiện nay, thị trường chứng khoán Việt Nam đã đi qua chặng đường hơn 20 năm. Trải qua nhiều biến động thăng trầm nhưng thị trường này vẫn phát triển và thu hút ngày càng nhiều nhà đầu tư. Năm bắt được xu thế ngày một đi lên cũng như nhu cầu tìm hiểu về thị trường này, môn học thị trường chứng khoán đã được đưa vào giảng dạy tại trường Cao đẳng Kinh Tế Đối Ngoại từ nhiều năm trước; qua đó, người học sẽ nắm được những kiến thức cơ bản nhất về thị trường chứng khoán cũng như các loại chứng khoán hiện có trên thị trường. Thông qua môn học này, sinh viên có thể dễ dàng nắm bắt được cách thức thị trường hoạt động, thực hiện các giao dịch đầu tư cơ bản, tạo nền tảng cho việc nghiên cứu chuyên sâu sau này. Tuy nhiên, sau khi ra trường, dù đứng trên cương vị nhà đầu tư hay là một nhân viên chính thức của các công ty chứng khoán thì những kiến thức lý thuyết cơ bản đó chưa đủ để sinh viên có thể nhanh chóng bắt kịp với xu hướng đầu tư hay hòa nhập với công việc ngay. Vì vậy, với phương châm "học đi đôi với hành", hạn chế việc học lý thuyết suông, trong quá trình giảng dạy, giảng viên nhà trường đã cố gắng tích hợp cho sinh viên cơ hội được trải nghiệm giao dịch chứng khoán thông qua các ứng dụng mô hình sàn chứng khoán ảo. Đây là mô hình mô phỏng về các phương thức giao dịch chứng khoán trên thị trường, sẽ giúp sinh viên hiểu hơn về những kiến thức đã học cũng như có những trải nghiệm giao dịch ảo thú vị trong thị trường này.

2. Cơ sở lý luận về sàn chứng khoán ảo:

2.1 Khái niệm về sàn chứng khoán ảo:

Sàn chứng khoán ảo được hiểu là một hình thức mô phỏng cách thức hoạt động giống như sàn chứng khoán thật để giúp người chơi có cơ hội tiếp cận với các nguyên tắc tương tự như giao dịch chứng khoán thật và có cho mình lượng kiến thức nhất định như nắm rõ cách thức giao dịch, làm quen với bảng điện tử, biết được một số mã chứng khoán tiềm năng,... Người chơi tham gia phần lớn là các đối tượng sinh viên và những nhà đầu tư mới có hứng thú tìm hiểu về thị trường chứng khoán.

Cách thức tham gia sàn chứng khoán ảo vô cùng đơn giản, người chơi có thể thông qua một số trang web hay ứng dụng về sàn chứng khoán ảo để tạo tài khoản. Khi lập tài khoản thành công, ứng dụng chứng khoán ảo sẽ cung cấp cho bạn một số tiền (ảo) nhất định. Nhà đầu tư có thể tham gia giao dịch chứng khoán với số tiền ảo sẵn có trong tài khoản.

Mục đích của các sàn này là một nơi để học tập và thực hành các kỹ năng học được để giao dịch chứng khoán một cách chân thật nhất mà không cần phải lo lắng về việc mất tiền do đầu tư thua lỗ.

2.2 Ưu nhược điểm sàn chứng khoán ảo và lợi ích khi tham gia:

2.2.1 Ưu điểm:

Sàn chứng khoán ảo là nơi giúp nhà đầu tư học và trải nghiệm trước khi tham gia vào thị trường thật, phù hợp với những ai muốn tham gia đầu tư chứng khoán với nhiều lợi ích thiết thực:

Thứ nhất, sàn chứng khoán ảo giúp nhà đầu tư nắm được những thông tin cơ bản của thị trường chứng khoán như khả năng xem bảng giá điện tử chứng khoán, phương thức giao dịch và quy trình đặt lệnh mua bán chứng khoán phù hợp. Các sàn này tập hợp các lệnh giao dịch phổ biến như LO, ATO, ATC, MP... và các mã chứng khoán cũng được trình bày chi tiết, đầy đủ như trên HOSE, HNX.

Thứ hai, nó còn mô phỏng giống tới 90% cách hoạt động của sàn chứng khoán thật. Các sàn này hầu hết đều sử dụng dữ liệu từ thị trường thực tế, cho nên người chơi có thể dựa vào nó để đánh giá được xu hướng của thị trường hiện tại một cách chính xác. Vì vậy, nhà đầu tư có thể làm quen, tích lũy kinh nghiệm khá tốt trước khi tiến hành tham gia đầu tư chứng khoán thật.

Ngoài ra, một số trang web, app chứng khoán ảo có cung cấp các công cụ phân tích, định giá và học liệu về chứng khoán miễn phí cho người dùng. Một số app chứng khoán ảo còn tích hợp những bài học cơ bản, hướng dẫn đầu tư cho người mới hoàn toàn miễn phí.

Bên cạnh đó, tài khoản mới tham gia chứng khoán ảo đều được cấp một số tiền ảo đủ để đầu tư và tìm hiểu thị trường chứng khoán. Tùy vào đơn vị cung cấp mà tiền ảo sẽ khác nhau về số lượng. Ở một số sàn, nhà đầu tư tham gia hoàn toàn miễn phí,

không bắt buộc phải nạp tiền hoặc phát sinh bất kỳ chi phí nào khác. Và tiền sử dụng trong giao dịch là tiền ảo nên nhà đầu tư sẽ không bị tổn thất nếu đầu tư thua lỗ.

Đặc biệt, một số sàn chứng khoán ảo còn tổ chức các cuộc thi, sự kiện lớn. Qua đó, người chơi có cơ hội cọ xát thi đấu với nhau và có cơ hội nhận phần thưởng có giá trị bằng tiền mặt từ việc tham gia các sự kiện, cuộc thi do các đơn vị tổ chức.

2.2.2 Nhược điểm:

Bên cạnh lợi ích thì sàn chứng khoán ảo cũng có một số điểm hạn chế:

Đầu tiên, các diễn biến trên sàn chứng khoán ảo đôi khi chỉ mang tính tham khảo chứ không hoàn toàn đúng 100% với thực tế.

Bên cạnh đó, vì là sàn chứng khoán ảo nên người chơi sẽ không mất tiền thật và việc này có thể phần nào ảnh hưởng tới tâm lý và cảm xúc của người chơi trong việc đưa ra quyết định giao dịch các loại chứng khoán khi chuyển qua sàn chứng khoán thực tế. Có rất nhiều người chơi chiến thắng khi chơi ảo nhưng lại thua lỗ trên sàn chứng khoán thật.

Ngoài ra, do một số hạn chế, một số sàn chứng khoán ảo không đặt ra quy định về chi phí môi giới hay giá sàn, giá trần nên người chơi sẽ dễ thu được kết quả tốt hơn, tuy nhiên điều này cũng sẽ gây lầm tưởng cho người chơi so với thị trường chứng khoán thật.

2.2.3 Lợi ích khi tham gia sàn chứng khoán ảo:

Tham gia sàn chứng khoán ảo sẽ giúp nhà đầu tư tránh khỏi những rủi ro từ thị trường. Ngoài ra, nó còn mang lại nhiều lợi ích:

Thứ nhất, nó sẽ giúp nhà đầu tư mới tích lũy kinh nghiệm về đầu tư chứng khoán, học được cách phân tích chứng khoán, đánh giá rủi ro. Từ đó, nhà đầu tư sẽ tự xây dựng được chiến lược đầu tư hiệu quả, xác định danh mục chứng khoán mình mong muốn phù hợp với mục tiêu đầu tư cá nhân.

Thứ hai, người tham gia sẽ học được cách kiềm chế cảm xúc trước những thất bại hay thành công trong các lần đặt lệnh. Từ đó, họ sẽ tự tin hơn khi tham gia vào thị trường thực tế.

Thứ ba, việc tham gia vào sàn chứng khoán ảo để tích lũy kiến thức và kinh nghiệm sẽ tiết kiệm chi phí hơn so với đăng ký các khóa học hướng dẫn đầu tư chứng khoán bên ngoài với chi phí lên đến hàng chục thậm chí hàng trăm triệu. Ngoài ra, nó còn giúp người chơi có thể sử dụng các app chứng khoán ảo linh hoạt hơn, dùng mọi lúc mọi nơi tùy thích, không bị rào cản không gian hoặc thời gian.

Thứ tư, khi tương tác thường xuyên trên các diễn đàn của sàn chứng khoán ảo sẽ giúp người chơi tiếp thu nhiều kiến thức hữu ích, tìm được những người bạn đồng hành cùng chung chí hướng trên diễn đàn trò chuyện. Bên cạnh đó, người chơi còn có thể kiếm được tiền thật từ giải thưởng của những cuộc thi đầu tư chứng khoán ảo,

được tổ chức bởi các sàn giao dịch nổi tiếng trên thị trường. Đây là nơi người tham gia có thể tích lũy vốn nhỏ nhỏ để làm cơ sở đầu tư cho sau này.

Tóm lại, chứng khoán ảo mặc dù không phải là nơi để đầu tư kiếm lời thật, nhưng những lợi ích của nó lại có tác động rất lớn đến nhà đầu tư. Nhà đầu tư cần xem thị trường chứng khoán ảo là nơi để rèn luyện tư duy và phương pháp đầu tư chứng khoán hiệu quả. Từ đó có được những bài học hữu ích cho chiến lược mà mình xây dựng thực tế.

2.3 Một số ứng dụng chứng khoán ảo phổ biến dành cho người chơi:

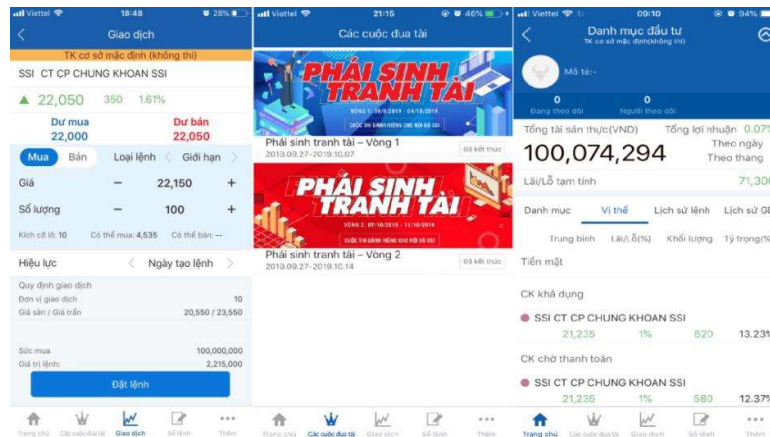
2.3.1 Ứng dụng iWin SSI:

iWin SSI là nền tảng giao dịch chứng khoán giả lập đầu tiên tại Việt Nam được tích hợp mô phỏng đa dạng cả thị trường chứng khoán cơ sở và thị trường chứng khoán phái sinh, được xây dựng bởi công ty chứng khoán Sài Gòn - SSI. Điều này giúp nhà đầu tư trẻ có thêm lựa chọn sản phẩm sao cho phù hợp với nhu cầu đầu tư của bản thân.

Với kỳ vọng mang lại trải nghiệm chân thật nhất, iWin sử dụng dữ liệu đồng nhất với thị trường thực tế (realtime). Mọi hoạt động giao dịch trên nền tảng giả lập sẽ khớp với thông tin giá và khối lượng trên thị trường thực. Điểm khác biệt nhất là nhà đầu tư sẽ không phải lo lắng về việc thua lỗ, mất tiền thật khi trải nghiệm giao dịch. Chỉ cần email và số điện thoại, nhà đầu tư đã có thể mở ngay một tài khoản chứng khoán cơ sở và một tài khoản chứng khoán phái sinh mặc định trên iWin, mỗi tài khoản có ngay 1 tỷ đồng (tiền ảo) để giao dịch. Với số tiền trên, người dùng có thể dần làm quen, chọn mã chứng khoán phù hợp, kết hợp với phân tích, theo dõi để lựa chọn điểm mua, điểm bán để mang lại lợi nhuận cao nhất. Từ đó, các nhà đầu tư trẻ có thể tích lũy kiến thức và tự xây dựng hệ thống giao dịch riêng dựa trên những trải nghiệm cá nhân và nhận về kinh nghiệm thị trường mà không phải trả giá lớn.

Ngoài ra, điểm nổi bật của iWin SSI cho phép nhà đầu tư "theo dõi" chiến lược giao dịch của những nhà đầu tư khác, từ đó có thể học hỏi phương pháp đầu tư, tích lũy kiến thức cũng như kinh nghiệm giao dịch trên thị trường. Khi đã thử nghiệm phương pháp giao dịch thành công và tự tin với thị trường chứng khoán, iWin cũng cho phép các người dùng chuyển đổi dễ dàng sang tài khoản chứng khoán thật, bắt đầu quá trình đầu tư thực sự. iWin SSI là bước đệm cho các nhà đầu tư hoàn thiện bản thân, để trở thành một trong những nhà giao dịch chứng khoán chuyên nghiệp, trong tương lai.

Hiện tại, iWin SSI đã có sẵn trên các kho ứng dụng App Store và CH Play (cho cả hệ điều hành Android và iOS) và website tại địa chỉ <https://iwin.ssi.com.vn/> để nhà đầu tư có thể tham gia và trải nghiệm giao dịch giả lập.

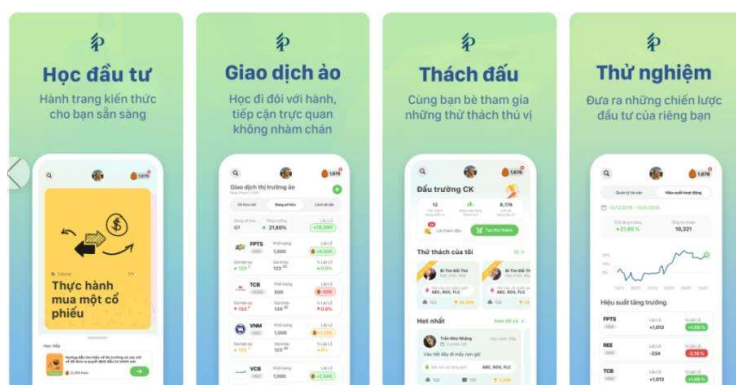
Hình 1: Các giao diện trên ứng dụng iWin SSI

Nguồn: app iWin SSI

2.3.2 Stock123:

Stock123 là ứng dụng (app) tài chính miễn phí, cho phép người chơi có thể vừa học kiến thức bài bản về thị trường chứng khoán vừa thực hành giao dịch ảo một cách dễ dàng. Ứng dụng được phát triển bởi Pinetree Securities của tập đoàn Hanwha, Hàn Quốc. Thông qua trải nghiệm trên Stock123, các nhà đầu tư mới có thể vừa học kiến thức bài bản về cổ phiếu, thị trường chứng khoán vừa thực hành giao dịch ảo với các thông số realtime (thời gian thực) của thị trường thật mà hoàn toàn miễn phí. Dù ra mắt chưa lâu, ứng dụng này đã có hàng trăm nghìn người dùng và để lại nhiều đánh giá 5 sao trên Appstore hay Google Play. Cách thiết kế nội dung học và thực hành trên app khá dễ hiểu, kết hợp nhiều chức năng thú vị. Thứ nhất, Stock123 cung cấp bộ sưu tập kho tàng kiến thức tài chính và chứng khoán từ cơ bản đến phức tạp như: chứng khoán là gì, các bộ chỉ số chứng khoán... giúp nhà đầu tư có kiến thức có những kiến thức và tự tin hơn khi tham gia thị trường chứng khoán. Sau khi có các kiến thức về chứng khoán, nhà đầu tư sẽ được thực hành với các giao dịch ảo, từ đó sẽ có cái nhìn trực quan, những trải nghiệm thật về lãi, lỗ sau những lần giao dịch ảo thành công. Ngoài ra, người chơi còn có thể dễ dàng thách đấu với nhau để cùng trau dồi. Người chơi có thể tạo các thách đấu và mời bạn bè tham gia những thử thách mọi lúc, mọi nơi, giúp việc học kiến thức được nâng cao và hiệu quả hơn. Và đặc biệt, với công nghệ hiện đại, ứng dụng còn hỗ trợ người chơi thử nghiệm các chiến lược đầu tư dễ dàng với các thông số realtime của thị trường thật.

Tóm lại, đây là một ứng dụng về sàn chứng khoán ảo với kho tàng kiến thức về tài chính, chứng khoán và hỗ trợ thực hành với các giao dịch ảo rất phù hợp cho sinh viên tham gia trải nghiệm.

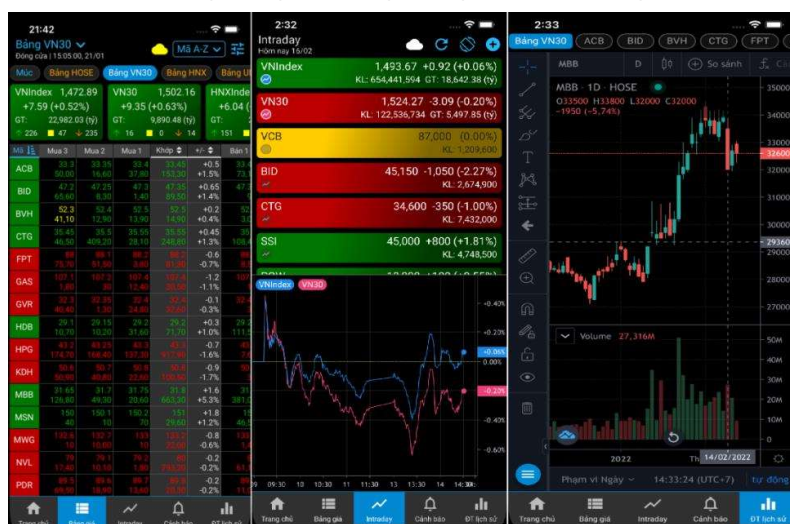
Hình 2: Các giao diện hỗ trợ trên ứng dụng Stock123

Nguồn: app Stock123

2.3.3 Vstock:

Vstock là lựa chọn tối ưu với ưu điểm cập nhật dữ liệu nhanh và chính xác nhất về tình hình của thị trường. Ứng dụng giúp người chơi nghiên cứu đầy đủ bảng giá chứng khoán của các sàn Hose, HNX, Upcom, thị trường phái sinh cũng như các chỉ số VN-index, HNX30, Vn30,... Vstock biểu diễn dữ liệu với các đồ thị Intraday hoặc lịch sử để người dùng dễ quan sát hơn, với giao diện bảng điện thông minh và tốc độ nhạy chỉ số cao, xử lý nhanh chóng dữ liệu. Nhà đầu tư sử dụng Vstock để nắm bắt, đón đầu xu hướng thị trường chính xác nhất.

Đây là app chơi chứng khoán ảo rất cần thiết cho những ai đang học cách phân tích thị trường, quản lý đầu tư và cập nhật tình hình lãi lỗ theo thời gian thực tế. Với 2 ngôn ngữ Anh và Việt, chức năng cảnh báo thay đổi giá và khả năng chịu tải nặng, Vstock nên được cài đặt song song với ứng dụng đầu tư chứng khoán thực tế.

Hình 3: Các giao diện hỗ trợ trên ứng dụng Vstock

Nguồn: app Vstock

2.4 Một số mô hình sàn chứng khoán ảo tại các trường đại học, cao đẳng:

2.4.1 Mô hình sàn giao dịch chứng khoán ảo FESE:

Ra đời từ tháng 6 năm 2004, sàn giao dịch chứng khoán ảo FESE (Faculty of Economics Stock Exchange) của Khoa Kinh Tế (Đại học Quốc gia TP.HCM), nay là trường Đại học Kinh tế - Luật là một sân chơi học thuật tài chính – chứng khoán dành cho sinh viên, do sinh viên trực tiếp tổ chức, điều hành, quản lý. FESE đã trải qua 17 lần tổ chức và gây được tiếng vang không chỉ trong giới sinh viên mà còn để lại những ấn tượng tốt đẹp cho các nhà đầu tư, các nhà tài trợ. Thông thường, sàn tổ chức các cuộc thi tập trung, chuỗi hoạt động thử thách đầu tư, giáo dục online và sau đó những người muốn chơi thử chứng khoán mới tham gia sàn chứng khoán online. Ngoài ra, những người muốn tham gia chơi thử chứng khoán trên FESE cũng phải nạp tiền để mua vé (giá vé khoảng 25.000đ đối với tài khoản cá nhân và 100.000đ với tài khoản tổ chức). Các cuộc thi trên FESE mỗi năm đều có những giải thưởng cho người thắng cuộc. Trong những năm gần đây, các cuộc thi của FESE tổ chức không chỉ gói gọn trong phạm vi trường đại học Kinh Tế Luật mà còn lan tỏa rộng rãi với sự tham gia của rất nhiều trường đại học, cao đẳng khác ở cả ba miền Bắc-Trung-Nam và với sự hợp tác, tài trợ đến từ nhiều tổ chức, doanh nghiệp lớn như: Sở giao dịch chứng khoán thành phố Hồ Chí Minh – HOSE, Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội – HNX, Hiệp hội kế toán Công chứng Anh quốc - ACCA, công ty Cổ phần chứng khoán thành phố Hồ Chí Minh – HSC, Công ty cổ phần Bản Việt... Mục tiêu của FESE là nhằm giúp sinh viên tìm hiểu thêm về thị trường chứng khoán, áp dụng những kiến thức đã học vào thực tiễn, giúp sinh viên tiếp cận gần hơn với thị trường chứng khoán Việt Nam. Ngoài ra, đây còn là nơi ươm mầm, nuôi dưỡng nguồn nhân lực chất lượng cao cho các tổ chức, doanh nghiệp chứng khoán trong tương lai.

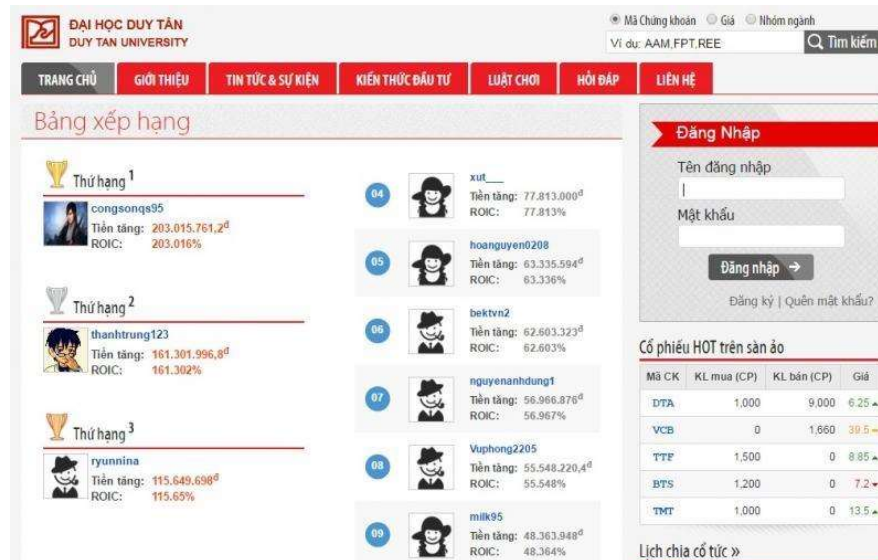
Hình 4: Hình ảnh về các cuộc thi của FESE qua các năm

Nguồn: FESE

- ❖ Ưu điểm của mô hình:
 - Quy mô rộng lớn với số lượng doanh nghiệp và sinh viên tham gia đông đảo.
 - Có sự liên kết của nhiều trường.
 - Có nhiều hoạt động bên lề hỗ trợ như hội thảo, thi đấu... giúp sinh viên tham gia có cơ hội được nghe chia sẻ những kiến thức hữu ích về thị trường chứng khoán cũng như cọ xát, học hỏi lẫn nhau trong thi đấu.
- ❖ Nhược điểm của mô hình:
 - Chi phí tổ chức cao, cần có nguồn tài trợ cho các hoạt động.

2.4.2 Mô hình sàn giao dịch chứng khoán ảo Estock:

Sàn chứng khoán ảo Estock vốn là sân chơi của thầy và trò Đại học Duy Tân (Đà Nẵng) lập ra và sau đó được phát triển mở rộng thành một đấu trường chứng khoán online. Sàn hoạt động theo cách thức mô phỏng gần giống với sàn chứng khoán HOSE và HNX, hiện thu hút gần 19.000 thành viên tham gia. Ngoài lợi ích được thử thách khả năng đầu tư tài chính, người tham gia còn có thể nâng cao kiến thức từ những người có kinh nghiệm thực tế. Khi đăng ký tài khoản chơi thử tại sàn ảo Duy Tân, người chơi sẽ được cung cấp 100 triệu vốn ảo miễn phí, đồng thời có thể tham gia các cuộc thi đầu tư chứng khoán do câu lạc bộ tài chính đại học Duy Tân tổ chức.

Hình 5: Giao diện website Sàn chứng khoán ảo Đại học Duy Tân

Nguồn: <http://estock.duytan.edu.vn/>

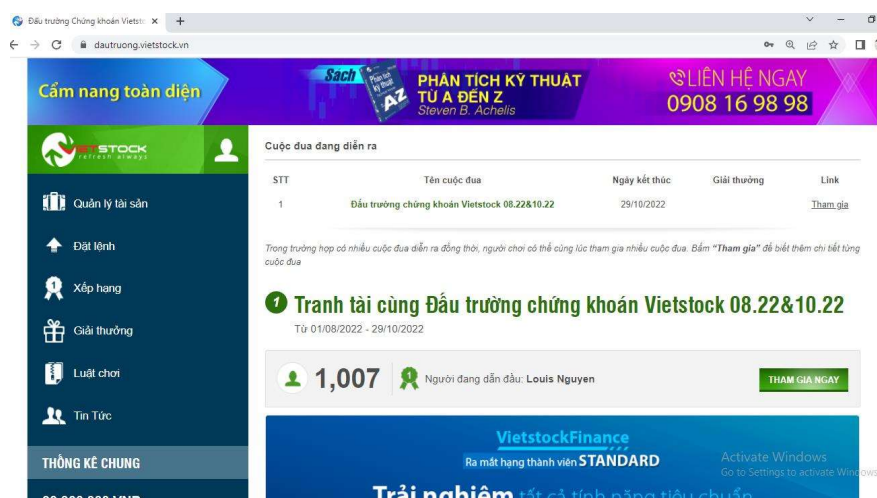
- ❖ Ưu điểm của mô hình:
 - Giảng viên dễ quản lý thông tin sinh viên tham gia sàn chứng khoán ảo, chủ động trong việc tổ chức các cuộc thi.
 - Thuận tiện về thời gian, sinh viên có thể tham gia mở tài khoản và giao dịch mọi lúc.
- ❖ Nhược điểm của mô hình:

- Tốn chi phí xây dựng và vận hành website.
- Cần có chuyên gia về IT hỗ trợ.

3. Ứng dụng mô hình sàn chứng khoán ảo vào giảng dạy tại trường Cao đẳng Kinh Tế Đối Ngoại:

3.1 Giới thiệu về sàn chứng khoán ảo trên Đấu trường Vietstock:

Đấu trường Vietstock (dautruong.vietstock.vn) xuất hiện lần đầu vào năm 2014 là một sàn giao dịch chứng khoán ảo do những nhà sáng lập Vietstock xây dựng trên trang điện tử Vietstock (vietstock.vn), có cơ chế hoạt động hoàn toàn giống với phương thức giao dịch của sàn HOSE và HNX. Đây là sân chơi chứng khoán ảo được mô phỏng theo thị trường thật, sử dụng dữ liệu giá cổ phiếu thật và realtime với những công cụ giúp nhà đầu tư có những trải nghiệm như trên thị trường chứng khoán thật. Qua đó, nhà đầu tư mới sẽ tích lũy được nhiều kinh nghiệm thực tế trước khi tham gia vào thị trường thực sự còn những nhà đầu tư chuyên nghiệp thì thấy được các giá trị khi các cuộc đua đã giúp họ thử nghiệm được những chiến lược mới, những cơ hội đầu tư mới. Chính những điều này đã giúp họ đạt được thành quả trên thị trường thật. Với cơ chế hoạt động hoàn toàn giống thị trường thật kết hợp với sự linh hoạt trong các quy định đã tạo ra sân chơi bổ ích cho nhiều đối tượng như nhà đầu tư mới và sinh viên tham gia tìm hiểu và đến nay, đấu trường đã thu hút gần 60.000 thành viên, một con số ấn tượng đối với cuộc thi chứng khoán ảo. Bên cạnh đó, Đấu trường Vietstock còn thường xuyên tổ chức các cuộc thi đầu tư chứng khoán ảo để giúp người tham gia có thể cọ sát nâng cao trình độ với nhiều giải thưởng hấp dẫn. Ngoài ra, Vietstock đã tham gia liên kết với rất nhiều đại học như: Đại học Ngoại Thương Hà Nội, Đại học Kinh Tế Quốc Dân, Học Viện Ngân Hàng, Đại học Hoa Sen, Đại học Kinh Tế thành phố Hồ Chí Minh...

Hình 6: Giao diện chính trang web Đấu trường Vietstock

Nguồn: <https://dautruong.vietstock.vn/>

- ❖ Ưu điểm của mô hình:

- Quy mô rộng lớn, thu hút nhiều đối tượng tham gia.
- Hoàn toàn miễn phí.
- Cách thức mở tài khoản, giao dịch đơn giản dễ thực hiện.
- Nguồn dữ liệu thông tin, kiến thức, công cụ hỗ trợ cho người chơi về thị trường chứng khoán đa dạng, phong phú.
- ❖ Nhược điểm của mô hình:
 - Còn hạn chế về mặt thời gian, người chơi chỉ có thể giao dịch trong các khung giờ quy định. Ngoài ra còn phụ thuộc vào thời gian của các cuộc thi được ban tổ chức tổ chức trên website.
 - Giảng viên không thể quản lý thông tin, kết quả của sinh viên khi tham gia giao dịch vì dữ liệu hoàn toàn do bên quản lý website kiểm soát.

3.2 Thực trạng tiếp cận mô hình sàn chứng khoán ảo trong giảng dạy tại trường Cao đẳng Kinh Tế Đối Ngoại:

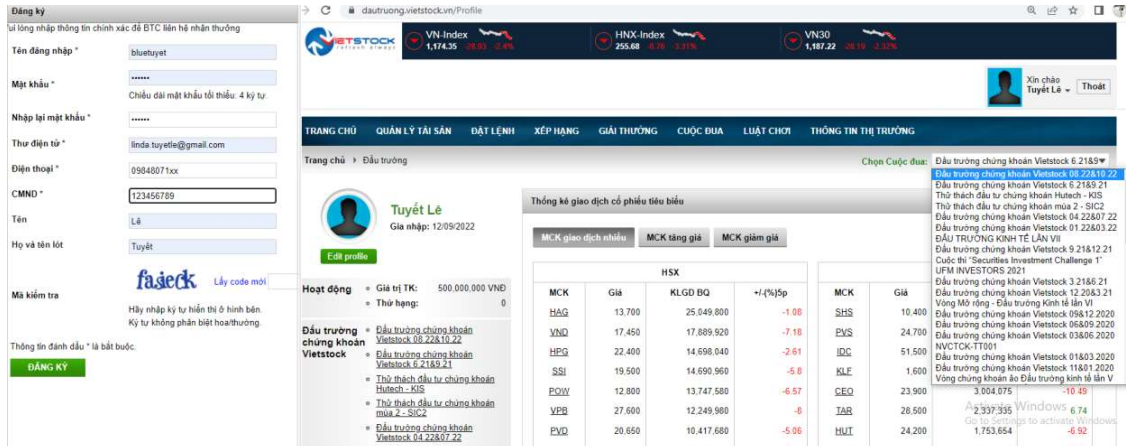
Trong những năm gần đây, trường Cao đẳng Kinh Tế Đối Ngoại luôn khuyến khích ứng dụng công nghệ vào hoạt động giảng dạy để phù hợp xu thế phát triển thời đại cũng như giúp sinh viên dễ tiếp cận với các mô hình gắn liền thực tiễn. Theo chủ trương đó, các giảng viên đã nghiên cứu, tìm hiểu và ứng dụng mô hình sàn chứng khoán ảo vào giảng dạy cho môn học Thị trường chứng khoán. Đây là môn tự chọn dành cho sinh viên chuyên ngành Kế toán doanh nghiệp và Marketing thương mại tại trường Cao đẳng Kinh Tế Đối Ngoại. Nội dung môn học giới thiệu những kiến thức cơ bản về lĩnh vực chứng khoán để sinh viên tham gia tìm hiểu thị trường, các loại hàng hóa và cách thức giao dịch chứng khoán trên sàn HOSE và HNX. Nhằm giúp sinh viên có thể ứng dụng những kiến thức môn học vào thực tiễn ngay trên lớp, giáo viên bộ môn đã tổ chức và hướng dẫn sinh viên tham gia sàn chứng khoán ảo trên Đấu trường Vietstock để sinh viên có cơ hội tìm hiểu và cọ xát thực tế.

Trong buổi đầu tiên khi giới thiệu về môn học, giảng viên sẽ cho sinh viên đăng ký mở tài khoản chứng khoán ảo trên Vietstock. Và sau những giờ học lý thuyết cơ bản về thị trường chứng khoán, sinh viên sẽ được thực hành trực tiếp trên tài khoản ảo này để thực hiện giao dịch các lệnh mua bán chứng khoán, biết được các quy định về đặt lệnh, khớp lệnh. Như vậy sinh viên sẽ dễ nắm bắt các kiến thức đã học, đồng thời cũng sẽ tạo nhiều hứng thú cho các em tự tìm tòi nghiên cứu thêm về thị trường này. Ngoài ra, giảng viên còn tổ chức các cuộc thi nhỏ dành cho sinh viên tham gia sàn chứng khoán ảo với phần thưởng là điểm cộng quá trình học tập để tăng thêm động lực cho các em.

3.3 Ứng dụng mô hình sàn chứng khoán ảo “Đấu trường Vietstock” cho sinh viên trải nghiệm khi học môn Thị trường chứng khoán tại trường Cao đẳng Kinh Tế Đối Ngoại:

3.3.1 Quy trình và quy định khi tham gia giao dịch sàn chứng khoán ảo Vietstock:

Sinh viên khi tham gia sàn chứng khoán ảo sẽ mở một tài khoản hoàn toàn miễn phí với tên đăng nhập là mã số sinh viên và các thông tin cơ bản của sinh viên trên trang web <https://dautruong.vietstock.vn/>. Sau khi đăng ký thành công, website sẽ gửi một email để sinh viên kích hoạt tài khoản thành viên. Khi đăng nhập vào tài khoản đăng ký mới, sinh viên sẽ được cấp số vốn ảo đầu tư ban đầu là 500 triệu đồng. Sau khi có vốn ảo, sinh viên sẽ vào phần lựa chọn cuộc đua và chọn cuộc thi mới nhất đang diễn ra để có thể bắt đầu giao dịch mua bán chứng khoán.

Hình 7: Giao diện đăng ký và tham gia cuộc thi trên Đầu trường Vietstock

Nguồn: <https://dautruong.vietstock.vn/>

Về nguyên tắc chơi trên sàn chứng khoán ảo cũng giống kiến thức đã học, sinh viên sẽ ứng dụng những nguyên tắc đã học ở môn Thị trường chứng khoán vào đầu tư ảo như sau:

❖ Nguyên tắc giao dịch & khớp lệnh:

Về giá sẽ lấy giá khớp trên sàn thật (HOSE và HNX) là cơ sở khớp lệnh. Giá đặt mua/bán phải nằm trong biên độ giá trần và giá sàn theo quy định. Về khối lượng đặt mua/bán thì cả hai sàn HOSE và HNX là bội số của 100. Giá trị mua một mã chứng khoán không được vượt quá 20% giá trị danh mục nhằm khuyến khích người chơi đa dạng hóa danh mục, không đầu tư vào một mã chứng khoán để tránh rủi ro.

❖ Thời gian và các loại lệnh:

Đầu trường Vietstock áp dụng những loại lệnh mà nhà đầu tư sử dụng phổ biến trong giao dịch (mua/bán) trên thị trường Chứng khoán Việt Nam như: lệnh giới hạn (LO), lệnh thị trường (MP), lệnh ATO, lệnh ATC & lệnh hủy.

Thời gian giao dịch theo quy định của sàn HOSE và HNX (từ 9:00 đến 11:30 cho phiên sáng và 13:00 đến 15:00 cho phiên chiều với 2 phương thức khớp lệnh định kỳ và liên tục). Nhằm đảm bảo dữ liệu đầy đủ, 2 phiên định kỳ ATO và ATC, Vietstock tiến hành khớp lệnh trễ 5 phút. Thời gian khớp lệnh ATO là 9h20 và ATC là 14h50.

Như vậy, sinh viên sẽ thực hiện giao dịch chứng khoán ảo theo khung giờ giao dịch quy định như trên.

MCK

Mua / bán ☒ Mua ☐ Bán

Loại lệnh

Khối lượng
KL mua tối đa tại với giá hiện tại: 8,900

Giá x 1,000đ
Biên độ: 21,050 - 24,150

THỰC HIỆN

Sức mua tối đa Tỷ lệ ký quỹ của Mã CK này
1,000,000,000 50%

[Danh sách các Mã CK được giao dịch kỳ quỹ](#)

Thông tin MCK ACB sàn HSX	
Giá hiện thời	22,350
Giá tham chiếu	22,600
Giá mở cửa	22,400
Giá cao nhất	22,500
Giá thấp nhất	22,300
Giá trần	24,150
Giá sàn	21,050
Thay đổi	-250
Phần trăm thay đổi	-1.11%
KLBO 5 phiên	1,508,960
KL mua tốt nhất	105,900
KL bán tốt nhất	65,400
KL khớp ATC	0
Tổng khối lượng	1,107,900

Hình 8: Giao diện giao dịch mua cổ phiếu trên Đầu trường Vietstock

Nguồn: <https://dautrue.vietstock.vn/>

❖ *Phí giao dịch:*

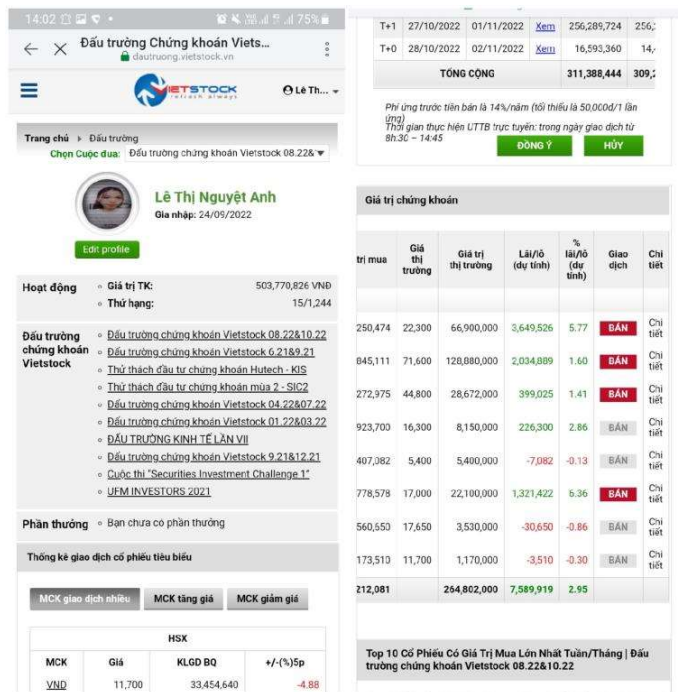
Tất cả các giao dịch (mua/bán) phải chịu phí giao dịch (phí hoa hồng môi giới). Phí này được mô phỏng giống như các công ty chứng khoán đang áp dụng, được tính trên giá trị giao dịch (0,3% cho các giao dịch lẻ).

❖ *Chính sách chia cổ tức:*

Mỗi khi có thông báo về ngày giao dịch không hưởng quyền để chia cổ tức, cổ phiếu thưởng, phát hành thêm của mỗi cổ phiếu, Đầu trường Vietstock sẽ tiến hành phân bổ cổ tức và cổ phiếu cho thành viên vào ngày giao dịch không hưởng quyền để đảm bảo việc tính giá trị danh mục được chính xác. Cổ phiếu sau khi được phân bổ vào tài khoản có thể giao dịch bán ngay trong ngày. Sau khi thực hiện điều chỉnh nếu thành viên phát sinh cổ phiếu lẻ và có nhu cầu giao dịch bán thì Đầu trường Vietstock sẽ mua lại với giá thấp hơn 20% thị giá tại ngày bán.

3.3.2 *Kết quả đạt được:*

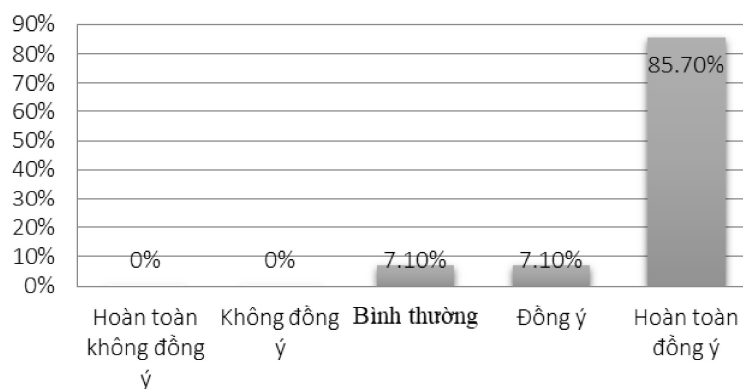
Sau khoảng thời gian triển khai cho sinh viên tham gia sàn chứng khoán ảo trên Đầu trường Vietstock, đã có nhiều sinh viên tham gia đăng ký và giao dịch. Mô hình sàn chứng khoán ảo đã mang đến cho sinh viên cách tiếp cận mới mẻ, hứng thú và ứng dụng lý thuyết đã học một cách hiệu quả hơn.

Hình 9: Kết quả giao dịch của một sinh viên COFER trên sàn chứng khoán ảo Vietstock

Nguồn: sinh viên COFER

Theo một cuộc khảo sát nhỏ để đánh giá mức độ hài lòng của sinh viên đã tham gia mô hình sàn chứng khoán ảo (theo thang điểm Likert 5 mức độ) thì có đến 85,7% sinh viên tham gia khảo sát đánh giá mức cao nhất khi cho rằng đây là mô hình phù hợp với môn học thị trường chứng khoán (điểm trung bình là 4,8). Đây là mức điểm cao nhất trong các tiêu chí khảo sát cho thấy việc ứng dụng mô hình sàn chứng khoán ảo vào trong hoạt động giảng dạy là hoàn toàn đúng đắn.

Hình 10: Kết quả khảo sát về tiêu chí sàn chứng khoán ảo là mô hình phù hợp môn học

Nguồn: khảo sát từ tác giả

Về tiêu chí sàn chứng khoán ảo giúp sinh viên nhớ những kiến thức đã học dễ dàng hơn thì có mức điểm trung bình là 4,5, tiêu chí giúp ứng dụng kiến thức đã học một cách phù hợp đạt mức điểm 4,6. Bởi vì đây là mô hình ứng dụng công nghệ hiện

đại và năng động nên cũng kích thích sinh viên tham gia nghiên cứu môn học nhiều hơn (điểm trung bình = 4,5). Có 74,4% sinh viên hoàn toàn đồng ý rằng sàn chứng khoán ảo là mô hình hữu ích để trải nghiệm, kích thích và giúp ích cho việc đầu tư chứng khoán thật sau này (điểm trung bình = 4,6). Về tiêu chí đây là mô hình học thuật thú vị cần được nhân rộng có điểm trung bình cũng khá cao là 4,4. Đối với tiêu chí đánh giá về việc mở tài khoản ảo trên Đầu trường Vietstock để thực hiện cũng như giao diện giao dịch mua bán dễ dàng thì được đánh giá ở mức điểm trung bình là 4,3. Và đặc biệt 100% sinh viên tham gia khảo sát đều mong muốn nhà trường tổ chức một cuộc thi chứng khoán ảo dành riêng cho sinh viên COFER để các em có thể dễ dàng tham gia thi đấu với nhau.

Tiêu chí	Điểm TB	Độ lệch chuẩn
1. Sàn chứng khoán ảo phù hợp với môn Thị trường chứng khoán	4,8	0,579
2. Sàn CK ảo giúp bạn nhớ những kiến thức đã học dễ dàng hơn	4,5	0,650
3. Sàn CK ảo giúp bạn ứng dụng kiến thức đã học một cách phù hợp	4,6	0,646
4. Sàn CK ảo kích thích bạn tham gia nghiên cứu môn học nhiều hơn	4,5	0,760
5. Sàn CK ảo là mô hình hữu ích để trải nghiệm, kích thích và giúp ích cho việc đầu tư chứng khoán thật sau này.	4,6	0,633
6. Sàn CK ảo là mô hình học thuật thú vị cần được nhân rộng	4,4	0,646
7. Việc mở TK chứng khoán ảo trên Đầu trường Vietstock để thực hiện và giao diện giao dịch mua bán dễ dàng.	4,3	0,825

Bảng 1: Kết quả khảo sát đánh giá mức độ hài lòng của sinh viên COFER về mô hình sàn chứng khoán ảo đang áp dụng trong giảng dạy.

Nguồn: khảo sát từ tác giả

4. Giải pháp kiến nghị để phát triển mô hình sàn chứng khoán ảo vào giảng dạy tại trường Cao đẳng Kinh Tế Đối Ngoại:

Mô hình sàn chứng khoán ảo là mô hình đã và đang được thực hiện tại nhiều trường đại học và cao đẳng tại Việt Nam. Đây là một mô hình hoàn toàn phù hợp cho sinh viên chuyên ngành kinh tế có đam mê tìm hiểu và học tập. Ở một số trường còn được đầu tư xây dựng cả phòng mô phỏng thị trường chứng khoán để phục vụ giảng dạy. Chính vì thế, việc nghiên cứu và đầu tư nghiêm túc để phát triển mô hình sàn chứng khoán ảo vào giảng dạy tại trường Cao đẳng Kinh Tế Đối Ngoại là hoàn toàn

thiết thực, phù hợp xu hướng thời đại công nghệ. Để thực hiện được vấn đề này cần có sự đầu tư và hợp tác từ nhiều phía: nhà trường, giảng viên và sinh viên.

4.1 Về phía nhà trường:

Thứ nhất, kiến nghị phía nhà trường nên đầu tư để phát triển và nhân rộng mô hình sàn chứng khoán ảo trong giảng dạy cho sinh viên vì đây là mô hình rất thiết thực và phù hợp môn học và thực tế. Hiện tại, việc áp dụng mô hình này vẫn là giảng viên môn học tự nghiên cứu và ứng dụng miễn phí trên website Đấu trường Vietstock để giới thiệu cho sinh viên tham gia, nên vẫn mang tính riêng lẻ.

Thứ hai, do việc tham gia chơi chứng khoán ảo trên Đấu trường Vietstock là hoàn toàn miễn phí nên bị phụ thuộc hoàn toàn vào các cuộc thi được tổ chức trên website này, từ đó dẫn đến một số hạn chế về mặt thời gian, đôi khi chưa phù hợp với thời gian giảng dạy môn học tại trường cũng như rất khó trong việc quản lý sinh viên tham gia đầu tư. Do đó, kiến nghị nhà trường nghiên cứu đầu tư và liên kết với các doanh nghiệp lĩnh vực chứng khoán để có thể đầu tư tổ chức các hội thảo, cuộc thi chứng khoán ảo hoặc hơn nữa là một website hay ứng dụng mô phỏng sàn chứng khoán ảo dành riêng cho sinh viên COFER để sinh viên có thể dễ dàng tham gia. Nếu được đầu tư vấn đề này, có thể quy mô sinh viên được tham gia sàn chứng khoán ảo sẽ đông hơn rất nhiều, không chỉ gói gọn trong quy mô các lớp học môn Thị trường chứng khoán. Hiện nay theo tìm hiểu và nghiên cứu từ tác giả thì có nhiều cách có thể thực hiện tổ chức sàn chứng khoán ảo trong phạm vi trường học. Một số trường đầu tư tạo một website về chứng khoán ảo dành riêng cho sinh viên trường mình (như đại học Duy Tân), tuy nhiên chi phí tạo web và vận hành khá cao. Cách thứ hai là liên kết với các sàn chứng khoán ảo hoặc công ty chứng khoán để tạo ra một cuộc thi dành riêng cho sinh viên trường trong khoảng thời gian ngắn (1-2 tháng) kèm theo đó là tổ chức hội thảo (ví dụ đại học Hutech liên kết với Đấu trường Vietstock). Hoặc với quy mô lớn hơn là liên kết với các tổ chức, công ty chứng khoán tổ chức các cuộc thi chứng khoán ảo quy mô lớn cho nhiều trường tham dự (ví dụ FESE). Và trong chuyến dẫn sinh viên đi thực tế tại công ty chứng khoán Rồng Việt, tác giả được biết doanh nghiệp đang xây dựng phát triển ứng dụng demo cho các nhà đầu tư mới tham gia thị trường với một số tiền giả định trong tài khoản để đầu tư thử trước khi đầu tư thật tại công ty. Đây chính là mô hình chứng khoán ảo, và phía doanh nghiệp cũng đồng ý sẽ chia sẻ miễn phí, tạo điều kiện cho sinh viên trường Cao đẳng Kinh Tế Đối Ngoại sử dụng ứng dụng này vào học tập. Nếu theo cách này, sinh viên ngoài được áp dụng mô hình chứng khoán ảo từ ứng dụng của công ty chứng khoán thật còn được trực tiếp đến doanh nghiệp đi thực tế, nghe chia sẻ những kiến thức liên quan, như vậy sẽ rất thuận tiện cho việc giảng dạy có sự liên kết chặt chẽ giữa nhà trường và doanh nghiệp.

Thứ ba là do môn học thị trường chứng khoán tại trường chỉ là môn tự chọn, không phải môn chuyên ngành, do đó số tiết được phân bổ chỉ 30 tiết trong khi lượng kiến thức của thị trường chứng khoán thì rất rộng. Khi giảng dạy, mặc dù giảng viên luôn cố gắng tích hợp việc giảng dạy lý thuyết theo đúng chương trình môn học kèm với việc hướng dẫn cho sinh viên tham gia sàn chứng khoán ảo và đi thực tế doanh nghiệp để các em có nhiều trải nghiệm bổ ích, nhưng do số tiết quá ít nên cũng còn nhiều hạn chế trong việc phân bổ thời gian. Do đó, kiến nghị nhà trường xem xét tăng thêm số tiết cho môn học để giảng viên có nhiều thời gian hơn, nhằm hướng dẫn giúp sinh viên thực hành nhiều hơn.

Thứ tư, khi ứng dụng mô hình sàn chứng khoán ảo cho sinh viên thực hành ngay trên lớp đòi hỏi yếu tố thời gian phải phù hợp với thời gian hoạt động của thị trường. Bởi vì thị trường chứng khoán chỉ hoạt động giao dịch trong khung giờ nhất định từ trong các ngày làm việc, do đó kiến nghị nhà trường khi xếp thời khóa biểu môn học Thị trường chứng khoán nên linh động và trao đổi với giảng viên để sắp xếp phù hợp với thời gian hoạt động của thị trường, từ đó sẽ có thể hỗ trợ sinh viên dễ dàng thực hành trên mô hình sàn chứng khoán ảo ngay trên lớp học.

Thứ năm, hiện nay có một số cuộc thi về chứng khoán ảo dành cho sinh viên được tổ chức ở quy mô lớn có sự tham gia đồng hành từ nhiều trường đại học, cao đẳng và các tổ chức, doanh nghiệp tài trợ, điển hình là sàn chứng khoán ảo FESE của Đại học Kinh Tế Luật. Đây là một môi trường hoàn toàn phù hợp để sinh viên các trường có dịp học hỏi, cọ xát, thi đấu với nhau. Do đó, nhà trường có thể tìm hiểu, nghiên cứu để tổ chức cho sinh viên COFER có thể tham gia các cuộc thi này nhằm trau dồi, học hỏi tích lũy thêm kinh nghiệm trong lĩnh vực này.

Cuối cùng, ở một góc độ xa hơn, lĩnh vực chứng khoán là một lĩnh vực thu hút rất nhiều nhà đầu tư cũng như nhân lực làm việc trong lĩnh vực này. Do đó, nếu được đầu tư bày bản và hiệu quả, có thể sẽ là ngành thu hút sinh viên tham gia theo học để làm việc cho các công ty chứng khoán và công ty tài chính. Vì vậy, kiến nghị phía nhà trường nghiên cứu kỹ hơn về vấn đề đầu tư ở lĩnh vực này như thêm mới hay phát triển các môn học về chứng khoán cho chuyên ngành tài chính, hoặc mở ngành mới liên quan chứng khoán để đáp ứng xu thế nghề nghiệp.

4.2 Về phía giảng viên:

Để áp dụng mô hình sàn chứng khoán ảo vào công tác giảng dạy thì vai trò của giảng viên là hết sức quan trọng trong việc nghiên cứu, kết nối, vận hành và phổ biến rộng rãi cho sinh viên. Để ứng dụng mô hình này, giảng viên ngoài kiến thức chuyên ngành cần phải nghiên cứu thêm về các mô hình sàn chứng khoán ảo để lựa chọn và áp dụng cho phù hợp tình hình thực tế tại trường. Bên cạnh đó, giảng viên cũng cần bổ

túc thêm một số kiến thức công nghệ cơ bản để có thể hướng dẫn sinh viên thực hành trực tiếp trên web, app.

Ngoài ra, thị trường chứng khoán là thị trường rất năng động và biến đổi liên tục, do đó để hỗ trợ sinh viên vừa học lý thuyết vừa thực hành tốt thì giảng viên cần phải tích cực nghiên cứu và cập nhật kiến thức và thông tin về thị trường cho phù hợp xu thế. Bên cạnh đó, giảng viên cũng nên tham dự các buổi chia sẻ kiến thức, hội thảo chuyên ngành để nắm bắt thông tin một cách dễ dàng hơn.

Đặc biệt, trong công tác giảng dạy thì tâm huyết và sự nhiệt tình luôn góp phần tạo nên sự thành công trong công việc. Vì vậy, việc áp dụng một mô hình mới lạ vào giảng dạy đòi hỏi giảng viên phải đầu tư công sức và tận tình hướng dẫn sinh viên để các em có thể vừa học lý thuyết vừa ứng dụng vào thực hành ngay trên lớp. Việc này có thể sẽ khiến giáo viên mất nhiều thời gian và công sức hơn, nhưng đổi lại sinh viên sẽ dễ dàng nắm bắt kiến thức và sẽ hứng thú hơn trong việc học. Ngoài ra, khi tổ chức các cuộc thi cho sinh viên khi tham gia vào sàn chứng khoán ảo còn kích thích các em tích cực nghiên cứu, tìm hiểu thêm về thị trường chứng khoán. Điều này là hết sức tích cực bởi vì khi có sự hứng thú, khả năng tự học của sinh viên sẽ tăng cao và dễ dàng nắm bắt kiến thức cũng như ứng dụng ngay vào thực hành.

4.3 Về phía sinh viên:

Sinh viên là đối tượng trực tiếp được hưởng lợi từ việc ứng dụng mô hình chứng khoán ảo vào hoạt động dạy-học. Do vậy, để góp phần tăng hiệu quả hoạt động học tập, sinh viên cần phải tích cực tham gia các hoạt động do giảng viên hướng dẫn. Mỗi sinh viên cần đầu tư trang bị một smartphone có kết nối mạng để có thể thực hiện các thao tác mở tài khoản, thực hành giao dịch online ngay trên lớp học. Bên cạnh đó, nếu muốn hiểu sâu ở lĩnh vực này, sinh viên cần có tinh thần tự học, chủ động nghiên cứu thêm kiến thức thực tế, các công cụ hỗ trợ phân tích đầu tư trên nền tảng website để nâng cao sự hiểu biết của mình, bởi vì thị trường chứng khoán là một lĩnh vực rất rộng và đòi hỏi nhiều kiến thức chuyên ngành, trong khi số tiết của môn học chỉ gói gọn trong 30 tiết. Vì vậy, sự hợp tác và tinh thần tự giác cao của sinh viên là rất cần thiết khi ứng dụng mô hình này vào học tập.

5. Kết luận:

Tóm lại, ứng dụng mô hình chứng khoán ảo vào giảng dạy là việc làm rất thiết thực và hữu ích, giúp sinh viên có thể thực hành ngay trên lớp học một cách thuận tiện, dễ dàng mà không tốn bất kỳ chi phí nào. Qua những buổi giảng dạy với mô hình mô phỏng thị trường chứng khoán, sinh viên sẽ gia tăng kiến thức, rèn luyện kỹ năng giao dịch và trải nghiệm mua bán chứng khoán mà không có rủi ro mất tiền thật. Đây thực sự là một kênh hữu ích để sinh viên luyện tập cho môn học thị trường chứng khoán.

Tài liệu tham khảo:

- [1] PGS.TS Bùi Kim Yến, 2018. *Giáo trình Thị trường chứng khoán*, Đại học Kinh Tế TP. Hồ Chí Minh, NXB. Giao Thông Vận Tải
- [2] Website Đầu trường Vietstock: <https://dautruong.vietstock.vn/>
- [3] Website Thị trường chứng khoán số Công ty chứng khoán SSI - iWin: <https://iwin.ssi.com.vn/>
- [4] Website Sàn chứng khoán ảo Đại học Duy Tân: <http://estock.duytan.edu.vn/>